

Zeitgarten

After the overloaded experiences of the busy Berlin Art Week, this evening in the Moholy-Nagy Gallery I cannot promise cutting-edge answers to the most recent questions of the international art industry. Instead, I will try to be absorbed in larger-than-life questions. Evergreen topics will come up, ones that could be symbolized by a rose. There are so many roses in this exhibition – but what for?

“A rose is a rose is a rose” – as the eminent avantgardist collector and writer, Gertrude Stein wrote in her famous poem, referring to the unique autonomy of modern art. I am not sure; maybe it was not a conscious metaphor, but various experts – representing her legacy – made it later the most essential metaphor of modern artworks’ autonomy. I should say that this citation is the easiest way to describe this exhibition in brief. So: “A rose is a rose is a rose”. On the other hand I should remind you of the other extreme in the rose's interpretation spectrum, where one could find just the opposite of Gertrude Stein's “things are what they are” meaning. The opposite is what the Latin expresses with the *sub rosa* term, referring to any mystic and hermetic tradition, which guards and hides the total meaningfulness, the secret system of the universe. (It is not an accident that the mysterious Rosicrucian Fellowship was named after the rose in every European language.) Honestly, the rose to me is one of the most exhausting, overused symbols of the whole European culture, the meaning of which oscillates between the *nothing* of Stein and the *everything* of the Rosy Cross Brotherhood. So nothing and everything – what else do we need? Since I do not want to avoid the interpretation, I would like to highlight the background of the exhibited artworks and find their very place in the wide rose spectrum, between the nothing and the everything.

I have to start with the most obvious Rose Garden, mounting to the wall by Annamária Öry. This young lady was the inventor of the exhibition, and her artworks have occupied the biggest spaces on the wall, representing “flower power”. Or, rather the weakness of the flowers: there are not just vivid red roses in her Rose Garden, but pale white, sorrow yellow, purple, blue and grey flowers, creating small series and drawing trajectories from Birth to Death. Annamária Öry – as a part of a strange meditation practice – has repainted the life of many real roses, one after another, focused on the tension between the fresh spontaneous watercolour technique and the repetitive day-to-day studio work. Her modest flowers transformed the Rose Garden to the Time Garden (*Zeitgarten*).

It is easy to find the connection between Annamária Öry's paperworks and Ferenc Varga's drawings and sculptures. Ferenc Varga is a well-know master of the Hungarian art scene, famous for his silent obsessions. He is an artistic hermit in the age of consumer society, an old-fashioned stone-mason. Just to understand his approach to art: his most famous artwork was a hyper-realist, life-size copy of his own nude body made of granite, which was completely destroyed at the end of the process. Here we can see an unsuccessful attempt to reproduce his own face with the same gazes, and a life-size Japanese scroll drawing of a rose bush laying on the floor. Although these are very poetic and touching pieces, I think, thanks to the clear, sharp-focused aesthetic questions, Ferenc Varga's work is closer to Gertrude Stein's rose: the “things are what they are” meaning, which in case of Varga is refilled with some spiritual melancholy.

It needs more explanation to understand how the third exhibitor, Emese Balikó fits into the show. Her media installation shows a hi-tech approach, but her work is also like a never-ending, obsessive processes, as that of the others. What you can see in the sparkling silk screens, are volumes of Hungarian books. Really different kind of books, one could find among them a legendary cookbook, short stories' classic selection and an informatics handbook too. If somebody is not able to read in Hungarian, do not panic! I can, but I am also unable to decode the pixels. We should trust Emese Balikó, who is a kind of cyber artist. The falling coloured pixels haven't created a remake of the “Matrix” movie, but part of a unique linguistic research. Balikó has programmed a computer algorithm to visualize a fresh linguistic conception, coming from the brand new cognitive linguistic tendency, which describes words as meaningful creations of roots (*word stem*), expressing basic relations between different entities. I don't want to explain the whole system, it is neither the

time, nor the place, I just wish to remind you that these pixel textures are not abstract schemes, but complicated grammar studies, where for example the G is pink, the J is light green, and the M is scarlet red. Words are replaced by their dominant first few consonants, and these compressed words are visualised by a single pixel, where the colour refers to the consonants of the compressed words. Both linguistic and informatics skills are needed to reconstruct the complicated process, although the aim is to understand the chaotic world outside, to find a hidden visual, abstract pattern or structure on the texture of the pixel waterfall. Turning back to our original rose spectrum, I would say that Balikó's pixel works try to find the mystic hidden reason of the spectacular surface, even if she hasn't found it yet in her cyber space. But she doesn't give up.

by Gábor Rieder
editor-in-chief, Flash Art Hungary

Zeitgarten

A nyüzsgő berlini Art Week kimerítő eseményei után ezen az estén – a Moholy-Nagy Galériában – nem ígérhetek trendi válaszokat a nemzetközi művészetipar legfrissebb kérdéseire. Inkább próbáljunk elmélázni az élet nagybetűs kérdésein! Olyan örökzöld témák kerülnek majd elő, amiket akár egy rózsza is jelképezhet. Ezen a kiállításon amúgy is rengeteg a rózsza – na de miért?

„A rózsza az rózsza az rózsza az rózsza” – ahogy a kiváló avantgárd műgyűjtő és szépíró, Gertrude Stein megírta híres versében, megjelenítve a modern művészet egyedi autonómiáját. Nem vagyok teljesen biztos benne, hogy tudatosan választott metafora volt, de számos kutató közreműködésével – akik Stein örökségét ápolták – később a modern műtárgyak autonómiájának fő metaforájává vált. A legegyszerűbb módon ezzel az idézettel tudnám összegezni a kiállítást. Vagyis: „A rózsza az rózsza az rózsza az rózsza”. Ugyanakkor fel kell hívnom arra is a figyelmet, hogy létezik a rózsza értelmezési spektrumának egy másik végpontja is, ami pont az ellenkezője Gertrude Stein „a dolgok azok, amik” jelentésével. Ezt a végletet jelöli a latin a *sub rosa* kifejezéssel, felidézve mindenféle misztikus és hermetikus hagyományt, amelyek őrzik és rejtik az összjelentést, a világegyetem titkos rendjét. (És nem véletlenül szerepel a rózsakeresztes társaság nevében az összes európai nyelven a rózsza.) Ha őszinte akarok lenni, szerintem a rózsza az európai kultúra egyik elcsépelt, agyonhasznált szimbóluma. Jelentése a Stein-féle *semmi* és a rózsakeresztes testvériség által megidézett *minden* között ingadozik. Vagyis vagy semmi, vagy minden – mi más kéne még nekünk? Mivel nem szeretném megkerülni az értelmezést, megkísérlem megvilágítani a kiállított műtárgyak hátterét, megtalálva pontos helyüket a széles rózsza spektrumon belül, a semmi és a minden között.

Azzal a legegyszerűbb rózsakerttel kell kezdenem, amellyel Öry Annamária tapétázta ki a falat. A fiatal művésznő volt a kiállítás kitalálója, képei foglalják el a legnagyobb falfelületet, kinyilvánítva a *flower power* hatalmát. Illetve épp a virágok gyengeségét képviselik, hiszen nem csak életteli vörös virágok nyílnak Öry rózsakertjében, hanem sápadt fehérek, szomorú sárgák, lilák, kékek és szürkék, rövid ciklusokban mesélve el a születéstől a halálig tartó ívet. Öry – egyfajta meditációs gyakorlatként – lefestette rengeteg valódi rózsza életét, egyiket a másik után, kihangsúlyozva a spontán vízfesték-technikájának és az önismétlő napi műtermi robotnak az ellentmondásosságát. Finom virágai időkertté (*Zeitgarten*) formálják át a rózsakertet.

Nem nehéz meglátni a párhuzamot Öry Annamária papírra készült művei, valamint Varga Ferenc rajzai és szobrai között. Varga elismert figurája a magyar képzőművészeti életnek, különösen csendes megszállottsága miatt. A művészet remetéje a fogyasztói társadalom korában, egy régi vágású kőfaragó mester. Hogy megértsük művészeti univerzumát, elég felidézni a leghíresebb művét, a hiperrealista, saját magát meztelenül ábrázoló, életnagyságú gránit szobrot, amit összetört a szobrászi alkotás végpontjaként. Itt most láthatunk egy sikertelen kísérletet az azonos tekintetű önarcképek kifaragására, valamint egy japán tekercsképre rajzolt, egy az egyes arányú rózsabokrot a földön kiterítve. Művei megindító és poétikus jellege ellenére, szerintem Varga Ferenc alkotásai közelebb vannak Gertrude Stein „a dolgok azok, amik” jelentéséhez, az önmagára mutató művészeti kérdésfeltevések miatt. Bár esetében ez a jelentés megtelik valamiféle spirituális melankóliával.

Nem könnyű megérteni elsőre, hogy a harmadik részvevő, Balikó Emese művei miként illeszkednek a kiállítás anyagába. Médiainstallációja a hi-tech világot idézi, bár ő is a soha véget nem érő, megszállott ciklusok megszállottja, mint a többiek. A vibráló vetítővásznakon igazából könyvek láthatók. Mindenféle kötet, egy híres szakácskönyvtől kezdve, egy klasszikus novellaválogatáson át, az informatikai kézikönyvig. Akkor se kell kétségbe esni, ha valaki nem tud magyarul, én is hiába beszélem a nyelvet, nem tudom megfejteni a pixelek jelentését. Meg kell bízunk Balikó Emesében, akit nyugodtan nevezhetünk cyber művésznek is! A lehulló színes pixelek azért nem a *Mátrix* című film világát visszhangozzák, hanem egy egyedülálló nyelvészeti kutatás részét képezik. Balikó leprogramozott egy számítógépes algoritmust, hogy képes formába öltse a kognitív lingvisztika háza tájáról érkező, egész friss nyelvészeti koncepciókat. Ezek szerint a szavakat a – létezők közötti alapvető viszonyrendszereket leképező, jelentésteli – szógyökök

határozzák meg. Nincs itt most arra lehetőség, hogy végigvegyük az egész rendszert, csak arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy a pixeltextúrák nem absztrakt felületek, hanem bonyolult nyelvészeti tanulmányok, ahol a G betű rózsaszín, a K világoszöld, az M pedig lángoló vörös. A szavakat az első pár hangsúlyos mássalhangzójuk képviseli, az így nyert szógyököket egy-egy pixel jeleníti meg, a színükkel utalva a szó mássalhangzóira. A folyamat rekonstruálásához szükséges nyelvészeti és informatikai szaktudás, bár a fő cél a zürzavaros világ felfejtése, a pixelvizesítés szövetében megtalált absztrakt minták és struktúrák segítségével. Az eredeti rózsaszín spektrumunkhoz visszatérve: Balikó pixelmunkája a titokzatos, rejtett értelmet keresik a csillogó felszín alatt. Bár még nem akadt rá saját cyber világában, nem adja fel!

Rieder Gábor
főszerkesztő, Flash Art Hungary